

momentima da se na osnovu njih odredi njihovo pripadanje nacionalnim grupama« (A. Belić).

Stanovništvo zapadnog Srema, istočne Slavonije i Baranje već se opredelilo za srpsku Vojvodinu (i Republiku Srbiju), a zapadne Slavonije – za Srpsku krajinu. Ali i preostali deo Slavonije, sa pretežno katoličkim stanovništvom, treba da bude u sastavu zajedničke države, sa svojom regionalnom autonomijom.

Slavonski Srbi katolici, to jest regionalni Šokci i Bunjevci, pokazuju svoj nedostatak hrvatske nacionalne svijesti sada po treći put, nakon izbora i nakon referendum. Veliki Sovjetski Savez dao je u prošlom dugom ratu četiri slavna imena: Brest, Sevastopolj, Lenjingrad i Staljingrad. Razmjerno mala hrvatska pokrajina Slavonija dala je u ovome zasad kratkom već tri: Vukovar, Vinkovce, Osijek. Treba imati zaista obraz kao najdeblji don i srce tvrde od korunda i ledenije od tekućeg dušika da bi se govorilo o Slavoncima bez hrvatske svijesti.

Marojević govori o trima Slavonijama – istočnoj (s Baranjom i zapadnim Srijemom), zapadnoj i (valjda) srednjoj. Prve dvije, u kojima se stanovništvo (Marojević ne kaže srpski dio stanovništva) već »opredelilo« (misli na famozne srpske referendume), treba da se uključe u odgovarajuće srpske savezne države, a treća treba da bude autonomna u Srbiji, jer su tamo većina katolički, a ne pravoslavni Srbi. No ni tu Marojević ne govori istine: u prvim je dvjema hrvatsko stanovništvo u većini (tj. Srbi katolici po Marojeviću), a treća se od njih razlikuje samo po tome što je u njoj hrvatska većina još mnogo veća.

* * *

Time se završava mučni Marojevićev intervju. Zanimljivo je da usprkos svojem crnogorskom podrijetlu Marojević gotovo ništa ne govori o Crnoj Gori. A njegovo mišljenje o Makedoniji bilo bi možda još zanimljivije.

SAŽETAK

Dalibor Brozović, Leksikografski zavod, Zagreb
UDK 808.62(091), stručni članak,
primljen 5. listopada 1991, prihvaćen za tisak 7. listopada 1991.

The Twilight of Serbian Linguistics

The author analyzes the text of the Serbian linguist R. Marojević whose simple message is that as a matter of fact there are no other Croats than the speakers of kajkavian, every body else being Catholic Serb. His argumentation is both pseudohistorical and pseudolinguistic, thus completely devoid of any truth or logic.

PITANJA I ODGOVORI

GLASOVATI – GLASATI

Katica Auerbach iz Njemačke moli nas da objasnimo zašto glagol glasovati, a ne glasati. »Do sada sam mislila da je glagolski nastavak -ovati karakterističan za srpski jezik.«

O glagolima glasovati i glasati nedavno smo nezavisno jedan od drugoga napisali članke prof. S. Težak i ja i došli do zaključka da su oba glagola dobra, samo svaki sa svojim značenjem, a da se značenje »dati glas na izborima« prema hrvatskoj tradiciji izriče glago-

lom glasovati. -ovati je normalan hrvatski sufiks jer kako bismo drukčije rekli: gladovati, napredovati, objedovati, uređivati pa i linčovati...

Za srpski je književni jezik taj sufiks karakterističan samo u glagola od stranih osnova kad hrvatski ima -irati: kvalifikovati - kvalificirati, pretendova-

ti - pretendirati, suspendovati - suspendirati...

Inače značenje glagola glasovati - glasati, njihova upotreba, veza s izvedenicama od njih prilično je težak teoretski problem pa do kraja nije još riješen iako je bilo pokušaja u tome smislu.

Stjepan Babić

OSVRTI

VRIJEDNA KNJIGA O MADŽARSKOM UZORU PRI OBOGAĆIVANJU HRVATSKOGA LEKSIKA

(István Nyomárkay: *Ungarische Vorbilder der kroatischen Spracherneuerung.*

Akadémiai Kiadó,
Budapest 1989, str. 245)

Djelo je zamišljeno kao prethodnica opsežnijeg projekta u kojem bi se pokazao utjecaj i zračenje madžarskoga jezika na jezike susjednih podunavskih naroda. S toga gledišta ovo bi bio pionirski rad, kako i sam autor kaže. Njemu je ipak prehodilo iscrpno djelo Lászla Hadrovicsa *Ungarische Elemente im Serbokroatischen* (Budapest 1985), koje Nyomárkay s velikim poštovanjem spominje i služi se njime. No to Hadrovicsevo djelo uglavnom obuhvaća vidljive utjecaje madžarskoga jezika na hrvatski, i to pretežno u starijim razdobljima, kad je takav utjecaj bio jači, a Nyomárkay se bavi novijim madžarskim utjecajima - u drugoj polovici 19. stoljeća - kad su zbog jakoga jezičnog purizma u hrvatskom strani elementi bili potiskivani i zamjenjivani domaćima, pa su ti utjecaji teže uočljivi, a očituju se najviše kao moguće prevedenice ili semantičke posuđenice u hrvatskom jeziku po madžarskom uzoru. Stoga je ovaj rad u tom smislu, a na relaciji madžarski-hrvatski, doista pionirski. Što se tiče obrnutoga djelovanja, tj. utjecaja slavenskih jezika na madžarski, postoji

opsežno djelo Lajosa Kissa o slavenskim prevedenicama i semantičkim posuđenicama u madžarskom (*Szláv tükörszók és tükörjelentések a magyarban*, Budapest 1976), kojim se je Nyomárkay obilno služio, barem u metodološkom smislu. A što se tiče nekoga drugog jezika koji je snažno utjecao na hrvatski u tom istom razdoblju, ističe se opsežna rasprava Matthiasa Rammelmeyera o njemačkim prevedenicama u hrvatskom (*Die deutsche Lehnübersetzungen im Serbokroatischen*, Wiesbaden 1975, str. 359), prema kojoj se Nyomárkay često vrlo kritički odnosi, dokazujući kako su mnogi Rammelmeyerovi zaključci krivi, tj. da se zanemaruje mogućnost madžarskoga utjecaja.

Za razliku od Rammelmeyera, koji svoja istraživanja temelji isključivo na rječnicima, Nyomárkay za gradnju uzima paralelne madžarsko-hrvatske zakonske tekstove, u kojima je hrvatski prijevod madžarskog. Radi se o zakonskim tekstovima iz triju zadnjih desetljeća 19. stoljeća. Znademo iz teorije o jezičnom posuđivanju da upravo u prijevodima najčešće dolazi do jezičnih utjecaja. Osim toga Nyomárkay je dobro izabrao i područja u kojima se madžarski utjecaji mogu najlakše očitovati. Ograničio se na rječničko blago školstva, uprave i prava, vojničkoga nazivlja, te željezničke i poštanske terminologije.

Da bi što bolje utemeljio svoja razmatranja i da bi njegovi zaključci opće-